

Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας στην Ειδική Αγωγή-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η εμπειρία από τα Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ)

ΕκΠαιδευτικό Υλικό για τους Φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ

Ελευθερία Μπόζα , Σύμβουλος Σταδιοδρομίας (MSc),
Επαγγελματική Σύμβουλος στην Ειδική Αγωγή, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση,
Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ηρακλείου Αττικής

Τι είναι η ΣΥΕΠ;

Η Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΥΕΠ) αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο υποστήριξης μαθητών:

- Υποστηρίζει την αυτογνωσία και τη λήψη αποφάσεων.
- Ενισχύει την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής και σταδιοδρομίας.
- Διευκολύνει τη μετάβαση από το σχολείο στην ενήλικη ζωή.
- Προάγει τη συμπερίληψη και την κοινωνική συμμετοχή.

Στην ειδική αγωγή, η ΣΥΕΠ Προσαρμόζεται στις δυνατότητες και ανάγκες κάθε μαθητή, εστιάζοντας στη λειτουργικότητα, την αυτονομία και την ενδυνάμωση.

Ειδική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η ειδική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- Στοχεύει στην ανάπτυξη **κοινωνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων**.
- Συνδέει τη μάθηση με την καθημερινή και επαγγελματική ζωή.
- Υποστηρίζει τη μετάβαση στην ενήλικη ζωή και την κοινωνία.
- Στοχεύει στην κοινωνική δικαιοσύνη-βιωσιμότητα

- Ενιαία Ειδικά Γυμνάσια Επαγγελματικά Λύκεια (**ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ)** και
- Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης

Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας στην Ειδική Αγωγή

Ρόλος & Πρακτικές

Ο ρόλος του συμβούλου και οι
Πρακτικές εφαρμογές στην
ειδική αγωγή

Διεπιστημονική Συνεργασία

Συνεργασία ειδικοτήτων και
μετάβαση στην ενήλικη ζωή

Βιωματικές Προσεγγίσεις

Βιωματικές και συμπεριληπτικές μέθοδοι διδασκαλίας και συμβουλευτικής

Η ΣΥΕΠ στην Ειδική Αγωγή -ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Η ΣΥΕΠ Για Κοινωνική ένταξη και επιλογή επαγγέλματος- τομέα- ειδικότητας-μαθητείας
Άλλες επιλογές (-Υποστηριζόμενη Εργασία-ΚΕΚ ΑμεΑ της ΔΥΠΑ,Κέντρα διημέρευσης)

Σύνδεση με βασικές δεξιότητες

Κοινωνικές Δεξιότητες

Αυτεπίγνωση-λήψη απόφασης

Επαγγελματική
Συμπεριφορά

Μετάβαση στην
Κοινότητα

Βασικές Αρχές

Εξατομίκευση

Βιωματική Μάθηση

Συνεργασία Σχολείου –
Οικογένειας –
Κοινότητας

Διεπιστημονική
Υποστήριξη

Ατομικές Συνεδρίες

Ομαδικές Συνεδρίες

Συμβουλευτική Γονέων

Συνεργασία με Εκπαιδευτικούς

Διεπιστημονική Ομάδα

Διάρκεια φοίτησης

Ειδικό Γυμνάσιο 4 έτη

Επαγγελματικό Λύκειο 4 έτη

Πιθανή φοίτηση στο μεταλυκειακό έτος
μαθητείας μαζί με μαθητές τυπικών ΕΠΑΛ(
4 μέρες στην εργασία-1 στο σχολείο)
κατόπιν πρότασης του σχολείου και του
ΚΕΔΑΣΥ

Ειδική Αγωγή-Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ)

Τα εργαστήρια αποτελούν τον **βασικό πυρήνα** της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ενδεικτικοί Τομείς Εργαστηρίων

Στόχοι Εργαστηρίων

- Ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Καλλιέργεια υπευθυνότητας
- Εκμάθηση κανόνων εργασιακού Περιβάλλοντος
- Ενίσχυση αυτονομίας

Διάρκεια φοίτησης :

6 έτη

Δομή : εργαστήρια έως 7 μαθητών –
μαθήματα εργαστηρίου & γενικής

παιδείας

Νομικό Πλαίσιο

Ν. 3699/2008

ΦΕΚ Λειτουργίας ΕΕΕΕΚ

Προγράμματα Σπουδών
Ειδικής Αγωγής

Πληθυσμός – Στόχος των Εργαστηρίων

Στο ΕΕΕΕΚ φοιτούν μαθητές κατόπιν γνωμάτευσης ΚΕΔΑΣΥ με Ποικίλες ανάγκες και χαρακτηριστικά.

Κατηγορίες Μαθητών

Νοητική Αναπηρία

Διαταραχές Αυτιστικού
Φάσματος

Πολλαπλές Δυσκολίες

Κινητικές /
Αισθητηριακές
Δυσκολίες

Κοινωνικοσυναισθηματικές Δυσκολίες

Σημαντικές Παράμετροι & Επιλογή Ωφελομένων για επαγγελματική συμβουλευτική

- Διαφορετικοί ρυθμοί μάθησης
- Ανάγκη Προσαρμοσμένων Παρεμβάσεων
- Ανάγκη υποστήριξης μετάβασης στην ενήλικη ζωή
- Δυνατότητα δημιουργίας συμβουλευτικής σχέσης
- Ετοιμότητα απομάκρυνσης από την ομάδα-εργαστήριο
- Σχετική αυτονομία

Μερικές φορές, Παρά τη θετική Πρόγνωση, δεν μπορεί να λειτουργήσει η συμβουλευτική σχέση λόγω εναντίωσης, άρνησης ή μη σταθερής ψυχικής ρύθμισης. Σε αυτές τις Περιπτώσεις εφαρμόζεται Παρατήρηση και υποστήριξη μέσα στην τάξη

Εκπαιδευτικό και Υποστηρικτικό Προσωπικό

Η λειτουργία του ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. βασίζεται στη διεπιστημονική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων ειδικοτήτων.

Εκπαιδευτικοί Γενικής Παιδείας

- Φιλολόγοι ΠΕ02 – γλώσσα, κοινωνική & επαγγελματική αγωγή
- Μαθηματικοί
- Κοινωνιολόγοι – αυτόνομη διαβίωση
- Εικαστικοί, Μουσικοί, Φυσικής Αγωγής

Εργαστηριακοί Εκπαιδευτικοί

- Οικονομίας ΠΕ80 / ΤΕ/ΔΕ
- ΑΠόφοιτοι τουριστικών επιχειρήσεων
- Τεχνολογίας Τροφίμων
- Φυτικής Παραγωγής κ.ά

ΕΕΠ & ΕΒΠ

- Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
- Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό
- Υποστήριξη εξατομικευμένων Παρεμβάσεων

- ✓ Η συνεργασία όλων υποστηρίζει εξατομικευμένες Παρεμβάσεις, ενισχύει τη λειτουργικότητα και προωθεί τη συνοχή στόχων.

Εκπαιδευτικοί και Εργαστηριακοί Εκπαιδευτικοί

Εκπαιδευτικοί Γενικής Παιδείας

- Προσαρμόζουν το διδακτικό υλικό
- Υποστηρίζουν βασικές δεξιότητες
- Συνδέουν τη γνώση με την καθημερινότητα

Εργαστηριακοί Εκπαιδευτικοί

- Εκπαιδεύουν σε επαγγελματικές δεξιότητες
- Καλλιεργούν εργασιακή συμπεριφορά
- Λειτουργούν ως πρότυπα επαγγελματικού ρόλου

Παράδειγμα – Εργαστήριο Μαγειρικής:

Οι μαθητές μαθαίνουν τήρηση κανόνων υγιεινής, συνεργασία, εξυπηρέτηση, οργάνωση χρόνου και εκτέλεση συνταγών ΟΠτικοποιημένων στον διαδραστικό Πίνακα. Χρήση βίντεο και ΕΠΙτραπέζιων Παιχνιδιών. Το εκπαιδευτικό υλικό Περιλαμβάνει σχολικά εγχειρίδια δημοτικού και κοινωνικές ιστορίες του ΥΠουργείου Παιδείας.

ΕΕΠ και ΕΒΠ

Το **Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό** και το **Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό** διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη λειτουργία των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής.

Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ)-πλαισίωση

Ψυχολόγοι

Λογοθεραπευτές

Σύμβουλοι Σταδιοδρομίας

Κοινωνικοί Λειτουργοί

Εργοθεραπευτές

Φυσικοθεραπευτές &
Νοσηλεύτες

Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (ΕΒΠ)

- Υποστηρίζει την καθημερινή λειτουργικότητα
- Συμβάλλει στην ασφάλεια και αυτοεξυπηρέτηση των μαθητών

Η Συμβολή τους είναι Κρίσιμη για:

Συμπερίληψη

Ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών
στη σχολική ζωή

Μετάβαση

Υποστήριξη της μετάβασης στην ενήλικη
ζωή και την κοινότητα

Συνεργασία

Συνεργασία με οικογένεια και κοινότητα
για ολιστική υποστήριξη

Νομοθεσία

N. 3699/2008

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

N. 4823/2021

Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και λοιπές διατάξεις.

ΦΕΚ ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Ίδρυση και λειτουργία Εργαστηρίων Νέων Επαγγελματικών Εφοδίων.

Καθηκοντολόγιο ΕΕΠ & ΕΒΠ

Ρόλοι και αρμοδιότητες Ειδικού Εκπαιδευτικού και Βοηθητικού Προσωπικού.

Εργασία-Υποστηριζόμενη Εργασία

Έγκριση εργασίας για ψυχοκοινωνικούς λόγους
Εύρεση εργασίας μέσω ΔΥΠΑ, Κοινωπ, Κοισίτε και ελεύθερης αγοράς εργασίας.

Ισότητα Πρόσβαση

Δικαίωμα κάθε μαθητή σε Ποιοτική εκπαίδευση.

Εξατομικευμένη Εκπαίδευση

Προσαρμογή στις ανάγκες κάθε μαθητή.

Επαγγελματική Προετοιμασία

Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας.

Συνεργασία Ειδικοτήτων

Διεπιστημονική Προσέγγιση για ολιστική υποστήριξη.

Ο Ρόλος του Συμβούλου Σταδιοδρομίας

ΠΕ22-επαγγελματικός σύμβουλος-

απόφοιτος Παιδαγωγικών, Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας, Φιλολογίας και
Μεταπτυχιακού τίτλου στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας

Τι κάνει ο Επαγγελματικός Σύμβουλος

- Υποστηρίζει μαθητές
- και οικογένειες σε κάθε στάδιο
- Συμβάλλει στη διερεύνηση ενδιαφερόντων και δεξιοτήτων
- Οργανώνει δράσεις μετάβασης Προς την εργασία
- Συνεργάζεται με εργαστήρια και εξωτερικούς φορείς
- **Προσανατολισμός στην εργασία :**
μια έννοια για όλους τους εμπλεκόμενους με το σχολείο και την κοινότητα

Παιδαγωγικός

Συμβουλευτικός

Υποστηρικτικός

Διαμεσολαβητικός

Στόχοι της Συμβουλευτικής

01

Ενίσχυση Αυτοαντίληψης

Ο μαθητής γνωρίζει τον εαυτό του, τις δυνάμεις και τις αδυναμίες του.

02

Αναγνώριση Δεξιοτήτων

Εντοπισμός και ανάδειξη ιδεοιοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν επαγγελματικά

03

-Ανάπτυξη δεξιοτήτων .

Ανάπτυξη συνεργασίας,επίλυσης Προβλήματος ,ψυχικής ανθεκτικότητας-Προσαρμοστικότητας

04

Εκπαίδευση Επαγγελματικής Συμπεριφοράς

Κατανόηση κανόνων και Προσδοκιών του εργασιακού Περιβάλλοντος.Ενημέρωση για νομοθεσία και επαγγελματικές υποχρεώσεις δικαιώματα

Δημιουργία σχεδίου ζωής

Ο μαθητής Παίρνει αποφάσεις για τη ζωή και το μέλλον του.(με συνοδοιπόρους τους γονείς του)

Η συμβουλευτική συνδέεται άμεσα με τα εργαστήρια, την καθημερινότητα και τη μελλοντική ένταξη στην κοινότητα.

Επιλογή Ωφελούμενων για επαγγελματική συμβουλευτική

Στο ΕΕΕΕΚ φοιτούν μαθητές κατόπιν γνωμάτευσης ΚΕΔΑΣΥ με Ποικίλες ανάγκες και χαρακτηριστικά.

Σημαντικές Παράμετροι & Επιλογή Ωφελούμενων για επαγγελματική συμβουλευτική

- Διαφορετικοί ρυθμοί μάθησης
- Ανάγκη Προσαρμοσμένων Παρεμβάσεων
- Ανάγκη υποστήριξης μετάβασης στην ενήλικη ζωή
- Δυνατότητα δημιουργίας συμβουλευτικής σχέσης
- Ετοιμότητα αΠομάκρυνσης αΠτό την ομάδα-εργαστήριο
- Σχετική αυτονομία

Δημιουργία προγραμμάτων βάσει αναγκών και φάσεων Αρχικά:
Παρατήρηση νέων μαθητών για εισαγωγή στα εργαστήρια,
παρατήρηση ομάδων, ατομικές συνεδρίες, ομαδικές από άτομα
τμημάτων

Έπειτα:εμπλουτισμός με ομαδικές συνεδρίες, εναλλαγή ατόμων
στις ομάδες από διαφορετικά εργαστήρια, παρακολούθηση
διαδικασιών πρακτικής,οργάνωση δράσεων-επισκέψεων
Τελευταία φάση:Μετάβαση αποφοίτων,αύξηση ομαδικών από
διαφορετικά εργαστήρια-αλληλεπίδραση-οργάνωση δράσεων -
εκδηλώσεων

Μερικές φορές, Παρά τη θετική Πρόγνωση, δεν μπορεί να
λειτουργήσει η συμβουλευτική σχέση λόγω εναντίωσης,
άρνησης ή μη σταθερής ψυχικής ρύθμισης. Σε αυτές τις
Περιπτώσεις εφαρμόζεται Παρατήρηση και υποστήριξη.
μέσα στην τάξη.

Η υποστήριξη μέσα στην τάξη γίνεται και σκόπιμα ,στην
πρακτική άσκηση και στα εργαστήρια-δίνει υλικό για τις
συνεδρίες

Η συμβουλευτική στην πράξη- Απαιτούμενοι πόροι

→ Επαρκής αριθμός επαγγελματικών συμβούλων-

- Χώρος γραφείου με καταλληλότητα για ατομικές και ομαδικές συνεδρίες
- Εξοπλισμός –γραφεία –καρέκλες-τραπέζι ομαδικής συμβουλευτικής –μαξιλαράκια-χαλί-βιβλιοστάτης-χώρος εναπόθεσης υλικού
- Ηλεκτρονικός εξοπλισμός –Η/Υ-Tablet- διαδραστικός πίνακας –εκτυπωτής –τηλέφωνο
- Υλικό-Ερωτηματολόγια
Βιβλία-φύλλα ασκήσεων
Κάρτες επαγγελμάτων
επιτραπέζια παιχνίδια επαγγελμάτων
Έντυπες κοινωνικές ιστορίες
Υλικό για παιχνίδια ρόλων-αντικείμενα προς χρήση
για επαγγελματικά περιβάλλοντα (χρήματα,αποδείξεις,
φυλλάδια καταστημάτων,γραφική ύλη
κλπ,,επαγγελματικές στολές)

Ατομική Συμβουλευτική

Διαδικασία Ατομικής Συμβουλευτικής

Στόχοι

- Αυτογνωσία, ενδιαφέροντα και αξίες
- ΕΠΑγγελματικές δεξιότητες
- Συναισθήματα και διαπροσωπικές σχέσεις

Βασική αρχή: Προσαρμογή στη γνωστική και επικοινωνιακή δυνατότητα κάθε μαθητή.

Αλλαγή στάσης γονέων απέναντι στην ένταξη στην εργασία και κοινωνική ζωή — ζητήματα ΚΕΠΑ, επιδομάτων και φόβου κατάργησής τους.

01

Λήψη Ιστορικού & Μελέτη Φακέλου

03

Διερεύνηση Αναγκών & Δεξιοτήτων

02

Συνέντευξη & Αξιολόγηση

04

Διαμόρφωση Στόχων

05 Δράση προς την επίτευξη στόχων

06 Αναστοχασμός—Συνέχιση του κύκλου: νέοι στόχοι ή προσέγγιση (PLAN-DO-REVIEW)

Ομαδική Συμβουλευτική

Η Ομάδα ως Ασφαλές Πλαίσιο

Η ομαδική συμβουλευτική δημιουργεί ένα Περιβάλλον επικοινωνίας, κοινωνικής μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων.

Τεχνικές

- Παιχνίδια ρόλων
- Βιωματικές ασκήσεις
- Κάρτες συναισθημάτων
- Βίντεο και οπτικοακουστικό υλικό
- Δραστηριότητες συνεργασίας

Διαφορετικότητα

Αναγνώριση και αποδοχή της μοναδικότητας κάθε ατόμου.

Αποδοχή

Καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Ισότητα

Ίσες ευκαιρίες συμμετοχής για όλους.

«Μπαίνω στα Παπούτσια του Άλλου»

Ανάπτυξη ενσυναίσθησης μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.

Εργαλεία, Τεχνικές & Καλές Πρακτικές

Προσαρμοσμένα Εργαλεία

- Ερωτηματολόγια ενδιαφερόντων (Προσαρμοσμένα)
- ΟΠτικοΠοιημένες δραστηριότητες(μέσω καρτών PECS,ψηφιακού υλικού
- Κάρτες επαγγελμάτων
- Καριεροσκόπιο (Προσαρμοσμένο), υλικό ΕΟΠΠΕΠ
- Βίντεο επαγγελμάτων
- Κοινωνικές ιστορίες

Δεξιότητες που Αναπτύσσονται

- Ενεργητική ακρόαση ,Επίλυση Προβλήματος, συνεργασία,
- Ψυχική ανθεκτικότητα, δέσμευση, υπευθυνότητα,αΠοδοχή,ενσυναίσθηση

Δημιουργία βιογραφικού, Προετοιμασία συνέντευξης

- ✔ Σημαντική αρχή: Η αξιολόγηση γίνεται **λειτουργικά** και όχι συγκριτικά.

Καλές Πρακτικές στα Εργαστήρια

Σχολική Καφετέρια & Θερμοκήπιο

Εμπειρίες Πραγματικού εργασιακού Πλαισίου με ανάπτυξη υπευθυνότητας.

Επισκέψεις & Πρακτική Άσκηση

Προετοιμασία → Συνοδεία → Αναστοχασμός.
Πρωτόκολλο αυτοαξιολόγησης.

Μεικτές Ομάδες Εργαστηρίων

ΣυνεκΠΑίδευση, ανταλλαγή εμπειριών, εναλλαγή δυναμικών ομάδας.

Παιχνίδια Ρόλων & Προσομοίωση επαγγ.περιβάλλοντος
Δοκιμή σωστών και λανθασμένων συμπεριφορών, διορθώσεις,αναστοχασμός συζήτηση.

Εργαλεία, Τεχνικές & Καλές Πρακτικές

- ατομικοί φάκελοι,
- portfolio δεξιοτήτων,
- φόρμες παρατήρησης

- Πρωτόκολλα
πρακτικής άσκησης

- checklists εργασιακής συμπεριφοράς,
- αρχεία μετάβασης,
- καταγραφή συνεργασιών φορέων.

Υποδοχή & Ένταξη Νεοεισερχόμενων

01

Διαχείριση Φακέλων

Μελέτη γνωματεύσεων ΚΕΔΑΣΥ και
ΚΕΠΑ και διεπιστημονική
αξιολόγηση δεξιοτήτων

02

Στρατηγική Ταιριάσματος

Συζήτηση ομάδας για τοΠοθέτηση
σε εργαστήρια με ομοιογένεια

03

Συνεργασία Εκπαιδευτικών -ΕΕΠ-επαγγελματικού συμβούλου

Εξειδικευμένη αξιολόγηση και δοκιμή στην Πράξη

Μελέτες περίπτωσης-Σενάρια σε μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων από την πράξη

Μαθητής εκφράζει την επιθυμία να δουλέψει. Έρχεται νυσταγμένος. Το θέμα που του δίνεται είναι ότι βλέπει μια αγγελία έξω από μια καφετέρια....

Παιχνίδι ρόλων- ανάπτυξη δεξιοτήτων- επαγγελματικής συμπεριφοράς.....Αναστοχασμός-Νέα δράση για την προσέγγιση του στόχου

Μαθήτρια φέρνει τα νέα της στην ομάδα για τους καβγάδες με αδέρφια αλλά με ικανοποίηση. Μεταφορά της συμπεριφοράς σε επαγγελματικό περιβάλλον.

Παιχνίδι ρόλων-Ανάπτυξη επαγγελματικής συμπεριφοράς, οριοθέτησης, διαχείρισης συναισθημάτων, διάκρισης σχέσεων(προσωπικών – επαγγελματικών), διάκριση αρμοδιοτήτων, συνάδελφικότητα, ενδιαφέρον για εργασία, διατήρηση θέσης εργασίας

Μαθητής διπλής καταγωγής εκφράζεται αρνητικά για άτομα άλλης καταγωγής.

Ξεκινάει νέα εργασία σε κατάστημα ως πωλητής με νέο διευθυντή και νέους συναδέλφους πωλητές.

Σενάριο 1:Είναι επιφυλακτικοί μαζί του λόγω καταγωγής.

Σενάριο 2:Είναι ικανοποιημένοι που αυξήθηκε το προσωπικό καθώς υπήρχε ανάγκη και χρειάζονταν βοήθεια .Επιπλέον θα μάθουν νέα πράγματα από τον νέο συνάδελφο λόγω της καταγωγής του.

Διαχείριση συναισθημάτων-
Μπαίνω στα παπούτσια του
άλλου

Ανάπτυξη εργασιακής
συμπεριφοράς

Ανάπτυξη αποδοχής,
ενσυναίσθησης,
συμπερίληψης

Νομοθεσία για την ισότητα και τα
δικαιώματα των ανθρώπων

Προκλήσεις στην Ειδική Αγωγή

Πλαισίωση Μαθητών

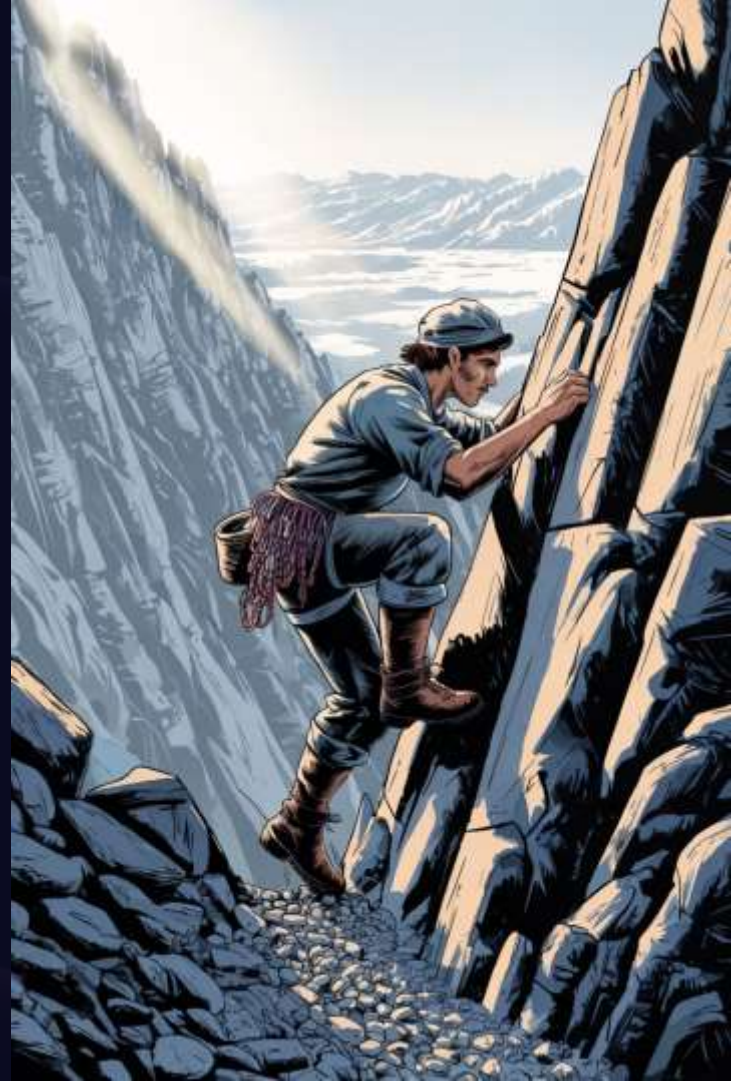
Συνεκτίμηση ψυχιατρικού
υποβάθρου και Περιορισμών

Εγκλωβισμός στη Βαθμίδα

Μεγάλη διάρκεια φοίτησης με
Περιορισμένες ακαδημαϊκές
γνώσεις

Επαγγελματικά Εμπόδια

- Έλλειψη κατοχυρωμένων δικαιωμάτων
- Απουσία στήριξης από ΔΥΠΑ
- Υστέρηση σε Προκηρύξεις ΑμεΑ

Κοινωνική Ένταξη & Μέλλον

Κοινή Δράση

Εκπαιδευτικοί, κοινότητα, γονείς
και Σύλλογοι ΑμεΑ

Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης

Ενίσχυση ΣΥΔ για την αυτόνομη
διαβίωση στο μέλλον (χωρίς την
οικογένεια)

Αυτονομία

Σχετική αυτονομία ως εφικτός στόχος

Βιωματικά Εργαστήρια & Επισκέψεις

Προετοιμασία

Συζήτηση, Προσδοκίες, Προσομοίωση

Επίσκεψη

Συνοδεία, εμπύχωση, επιβράβευση

Αναστοχασμός

Εμπειρίες, δυσκολίες, συναισθήματα, επίτευξη στόχων

Πρακτική Άσκηση

Προετοιμασία

- Προσομοίωση συνθηκών
- Κανόνες συμπεριφοράς
- Ωράριο, συνέπεια, δέσμευση

Κατά την Πρακτική

- Υποστήριξη εργασίας
- Ενίσχυση αυτοπεποίθησης
- Συμπεριφορά, ενδιαφέρον

Μετά την Πρακτική

- Αναστοχασμός
- Αυτοαξιολόγηση
- Πρόοδος, αυτοαποτελεσματικότητα
- ικανοποίηση
- Επίτευξη στόχων

Ανάπτυξη Επαγγελματικών Δεξιοτήτων

1

Προετοιμασία Συνέντευξης

Ψυχολογική Προετοιμασία,
Παρουσίαση εαυτού, υγιεινή,
ενδυμασία, βλεμματική επαφή

2

Βασικές Δεξιότητες

Υγιεινή και ασφάλεια, Περιγραφή
διαδικασιών, οργάνωση βημάτων,
Πρωτοβουλία

3

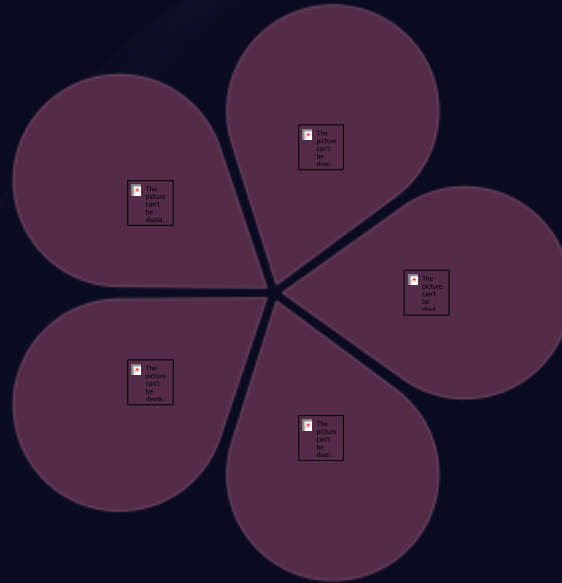
Παιχνίδια Ρόλων

Προσέγγιση εργοδότη, χρήση χρημάτων, συμπεριφορά σε κατάσταση

Μεικτές Ομάδες & Συνεκπαίδευση

Συνεργασία
Μαθητές από διαφορετικά εργαστήρια

Ιεράρχηση
Εργασίες και υπευθυνότητα

Ανταλλαγή

Εμπειρίες και κοινωνικές δεξιότητες

Ρόλοι

Εναλλαγή δυναμικών ομάδας

Προσομοίωση

Εργασιακές συνθήκες

Αυτονομία & Μετάβαση στην Ενήλικη Ζωή

Ετοιμότητα

«Τι θέλω να κάνω μετά το σχολείο;»

Μετακίνηση

Μέσα μεταφοράς, διαδρομή, δοκιμαστικές μετακινήσεις

Δέσμευση

Συνέπεια, ρουτίνα, ευθύνη απέναντι στον εργοδότη

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Χρήση φωτογραφικού υλικού και βίντεο από δράσεις και καλλιέργειες.

Αναστοχασμός μετά από εβδομαδιαίες δράσεις.

Παρατήρηση συμπεριφορών και προόδου.

Προβολή επαγγελμάτων μέσω βίντεο «Τι κάνει αυτός ο επαγγελματίας;»

«Θα ήθελα να εργαστώ σε αυτόν τον χώρο;»

Διασύνδεση Αποφοίτων με Δομές Εκπαίδευσης & Εργασίας

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι μαθητές των ΕΕΕΕΚ **δεν μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους σε ανώτερη βαθμίδα**. Οι Προκηρύξεις δεν συμπεριλαμβάνουν το αΠολυτήριο ΕΕΕΕΚ.

ΚΔΗΦ

Κέντρα Διημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας — νομικά Πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου Που Προσφέρουν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά Προγράμματα με χρέωση στον ΕΟΠΠΥ κι όχι στον ωφελούμενο. Κάποια διαθέτουν Προγράμματα υποστηριζόμενης εργασίας.

Σχολή ΑμεΑ ΔΥΠΑ Αθήνας

Για Πολύ ειδικές Περιπτώσεις — Παρέχει κατάρτιση μέσω ΚΕΚ για άτομα με αναπηρία καθώς απευθύνεται σε άτομα με ήπια νοητική αναπηρία. Θεσσαλονίκη-Για άτομα στο φάσμα του Αυτισμού

ΣΔΕ

Ελάχιστοι απόφοιτοι με ήδη κατεχόμενο αΠολυτήριο Γυμνασίου μπορούν Πιθανώς να συνεχίσουν σε ΣΔΕ λαμβάνοντας το ίδιο αΠολυτήριο για Περισσότερη εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία.

Υποστηριζόμενη Εργασία

Διαμεσολάβηση μέσω συμβούλου, ανάπτυξη εννοιών εργασιακών υποχρεώσεων, ένσημα, ωράριο, δέσμευση εργοδότη.

Βήματα Ετοιμότητας για Εργασία

1. Ανάλυση και διερεύνηση ετοιμότητας μαθητή
2. Εκμάθηση χρήσης μέσων μεταφοράς — αυτόνομη μετακίνηση
3. Δοκιμαστική μετάβαση στον χώρο εργασίας Πριν την έναρξη
4. Δέσμευση: εκμάθηση έννοιας φοίτησης και συνέπειας
5. Εύρεση αγγελίας, Προσέγγιση εργοδότη, Παιχνίδια ρόλων
6. Προετοιμασία συνέντευξης: επικοινωνία, εμφάνιση, ψυχολογική Προετοιμασία

Το Επόμενο Βήμα

Τελειώνοντας το ΕΕΕΕΚ, ο μαθητής καλείται, ανάλογα με το κοινωνικό του Προφίλ να επιλέξει:

- Συνέχιση σε Πρόγραμμα υποστηριζόμενης εργασίας
- Ένταξη στην ελεύθερη αγορά εργασίας
- Συμμετοχή σε δομές μη τυπικής εκπαίδευσης ΕΚΤΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΚΔΗΦ) που χαρακτηρίζονται ως κέντρα αποκατάστασης

ΚΔΑΠ

Συνεργασία με Γονείς και Φορείς

Συνεργασία με Γονείς

- Ενισχύει τη συνέπεια στόχων μεταξύ σχολείου και σπιτιού
- Διευκολύνει τη μετάβαση σε νέα Περιβάλλοντα
- Υποστηρίζει τη γενίκευση δεξιοτήτων στην καθημερινή ζωή
- Συμβουλευτική γονέων:
- Ενημέρωση για θεσμικό πλαίσιο εργασίας, κατάρτισης, υποστήριξη

Δικτύωση με Φορείς

- Γνωριμία με επαγγελματικά Περιβάλλοντα-Επαγγελματίες
- Δημιουργεί ευκαιρίες Πρακτικής άσκησης
- Ενισχύει την κοινωνική ένταξη
- Προάγει τη συμπερίληψη στην κοινότητα

▣ Δήμοι

🏠 ΚΔΑΠ

🏢 Επιχειρήσεις

- ▣ Κοινωνικές Δομές
Κοινωνικές επιχειρήσεις
για ευάλωτες ομάδες
- Κοινωνικές Συνεταιριστικές
Επιχειρήσεις (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ)
- Κοινωνικές Επιχειρήσεις
Περιορισμένης Ευθύνης(ΚΟΙΣΠΕ)

(πιθανή μελλοντική εργασία)

Ενημέρωση & Υποστήριξη Γονέων

Επιμόρφωση

Τι είναι το ΕΕΕΕΕΚ και Ποιος ο ρόλος του

ΚΔΗΦ

Κέντρα Δημέρευσης & Ημερήσιας Φροντίδας

ΚΔΑΠ ΑμεΑ

Κέντρα Δημιουργικής ΑΠασχόλησης

ΚΟΙΣΠΕ

Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης

Γραφεία Υποστηριζόμενης Εργασίας

Διασύνδεση με φορείς

Προκλήσεις και Εμπόδια

Θεσμικές & Πρακτικές Προκλήσεις

- Θεσμοθετημένη ειδικότητα από το 2006, αλλά άγνωστη σε Πολλά σχολεία
- Νεοεισερχόμενοι σύμβουλοι Πρέπει να διεκδικήσουν το ρόλο τους (στη λήψη αποφάσεων των νέων μαθητών, στην επιλογή μαθητών, Πλαίσιο αρμοδιοτήτων Πέρα των συνεδριών)
- Ελλιπής εξοπλισμός και χώροι γραφείου
- Αναπληρωτές αντί μόνιμων συμβούλων— δεν χτίζεται σχέση εμπιστοσύνης με διάρκεια
- Απουσία επιμορφώσεων και συμβούλου εκπαίδευσης
- Ασαφές θεσμικό Πλαίσιο για Πρακτική άσκηση σε εξωτερικούς φορείς (ΕΡΓΑΝΗ, ασφάλιση μαθητή)
- Περιορισμένες επισκέψεις λόγω οργανωτικών δυσκολιών/κουλτούρας Συμπερίληψης
- Έλλειψη κατοχυρωμένων επαγγελματικών δικαιωμάτων των μαθητών-
- Νομοθεσία δεν επιτρέπει διασύνδεση με άλλες δομές εκπαίδευσης
- Εγκλωβισμός μαθητών που εξελίσσονται.
- Λίγες προκηρύξεις ΑΣΕΠ/ΔΥΠΑαφορούν σε Αμεα με νοητική Αναπηρία

Βασικός Περιορισμός: Το απολυτήριο αντιστοιχεί στο Γυμνάσιο (Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, ΕΠΠΕΔο 2) — χωρίς δυνατότητα συνέχισης σε ανώτερη βαθμίδα σε Περιπτώσεις μαθητών που θα ήταν εφικτό

Ανάγκες για Βελτίωση

Περισσότερη Δικτύωση

Κίνητρα στην κοινότητα και ανάπτυξη κουλτούρας συμπερίληψης.

Ενίσχυση Υπηρεσιών Μετάβασης

Δομές υποστήριξης για τη μετάβαση στην εργασία και την κοινωνική ζωή.

Επιμόρφωση Επαγγελματιών

Συνεχής κατάρτιση και ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας.

Ορατότητα Σχολείων

Ανάδειξη του έργου της ειδικής αγωγής στην κοινότητα.

Διορισμός συμβούλων σε όλα τα σχολεία

Ανάπτυξη κουλτούρας συμπερίληψης στην κοινωνία, νομοθετικό πλαίσιο, δημόσιες δομές κατάρτισης για τον πληθυσμό στόχο της Ειδικής Αγωγής, Υποστηριζόμενη Εργασία μέσω κρατικού φορέα (π.χ. ΔΥΠΑ)

Ο προσανατολισμός στην εργασία είναι η ελπίδα
δράσης
για την συμπερίληψη και την κοινωνική δικαιοσύνη

...που οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας φέρνουν μαζί
τους σε κάθε σχολείο Ειδικής Αγωγής

Για να ενεργοποιήσουν όλους
τους εμπλεκόμενους και
ολόκληρη την κοινότητα

Σε μια κοινωνία όπου η συμπερίληψη και η
κοινωνική δικαιοσύνη έχει ακόμη πολλά
βήματα να διαβεί

Σας
ευχαριστώ πολύ!

Βιβλιογραφία

Ελληνική Νομοθεσία

Ν. 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

Ν. 4823/2021.

ΦΕΚ λειτουργίας ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ./ΕΕΕΕΕΚ τ.β'449/2007,τ.β'1088/2019

Καθηκοντολόγιο ΕΕΠ και ΕΒΠ.

Αργυροπούλου, Κ. (Επιστ. Επιμ.) (2019). *Επαγγελματικός προσανατολισμός και λήψη επαγγελματικών αποφάσεων: Πρακτικές εφαρμογές για συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού και σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Γρηγόρη

Amundson, N. E., Poehnell, G. R., & Pattern, M. (2013). *Καριεροσκόπιο*. Αθήνα: Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.).
Department for Education. (2023).

Mohanty, A. (2015) **Vocational Counselling and Transition Skill Training for Adolescents with Special Needs**. Creative Education, 6, 255-261. doi: 10.4236/ce.

The matrix Standard: A quality framework for information, advice and guidance services. [The matrix Standard](https://matrixstandard.com/).<https://matrixstandard.com/>

Gatsby Charitable Foundation. (2024). *Good career guidance: The next ten years*. [Gatsby Benchmarks](#).

Ενδεικτικές Ψηφιακές Πηγές

ΙΕΠ

Υπουργείο Παιδείας

ΕΟΠΠΕΠ <https://eoppep.gr/index.php/el/>

Euroguidance